

Vakuutusteknillinen osasto

26.6.1986

1

Työeläkelaitoksille

TEL 11 JA 18 §:N, YEL 17 §:N JA MYEL 19 §:N MUUTTAMINEN SEKÄ SOSIAALI-
JA TERVEYSMINISTERIÖN PÄÄTÖKSEN ANTAMINEN

Tasavallan presidentti on 13.6.1986 vahvistanut lait työntekijäin eläkelain 11 ja 18 §:n, yrittäjien eläkelain 17 §:n ja maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n muuttamisesta. Muutettujen lain kohtien mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaa erikseen määräykset vanhuuseläkkeen laskemisesta niissä tapauksissa, joissa alennettuun eläkeikäjärjestelyyn liittyvä eläke tai määrällinen lisäeläke alkaa muusta ajankohdasta kuin eläkeiästä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on 18.6.1986 antanut edellä tarkoitettun päätöksen työeläkkeen laskemisesta eräissä tapauksissa. Päätös sisältää myös ne vakuutusmatemaattiset kertoimet, joita käyttäen eläkkeen määrää alkamisajankohdasta riippuen muunnetaan.

Annetun päätöksen luonnos on lähetetty eläkelaitoksille varhennettua ja lykättyä vanhuuseläkettä koskeneen yleiskirjeen 53/85 liitteenä. Päätöksen sisältö ja kertoimet ovat luonnoksessa esitetyn mukaiset, joten sen perusteella väliaikaisilla päätöksillä myönnettyt eläkkeet voidaan myöntää samansuuruisina lopullisilla päätöksillä.

Lainmuutokset ja päätös tulevat voimaan 1.7.1986, mutta niitä sovelletaan kuitenkin takautuvasti 1.1.1986 alkaen. Tätä edeltävältä lykkäytymisajan osalta eläkkeeseen tuleva korotus lasketaan sosiaali- ja terveysministeriön 10.9.1979 antamaa päätöstä (714/79) soveltaen.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITTEET

Hallituksen esityksessä olleet perustelut lainmuutoksille
Tasavallan presidentin vahvistamat lait
Sosiaali- ja terveysministeriön päätös

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi työntekijäin eläkelain 11 ja 18 §:n sekä eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettaviksi työntekijäin eläkelain vapaaehtoisia lisäetuja koskevia säännöksiä. Ehdotuksen mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi erikseen määräykset vanhuuseläkkeen määrän laskemisesta niissä tapauksissa, joissa työntekijän viimeisen työsuhteen ehtoihin liittyy lisäetujärjestely joko alennettu eläkeikä tai määrällinen lisäetu taikka molemmat ja eläke alkaa muusta ajankohdasta kuin eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Van-

huuseläkkeen määrää alennettaisiin tai korotettaisiin alkamisajasta riippuen vakuutusmatemaattisia periaatteita soveltaen siten, että alennus vastaisi ennen eläkeikää maksettavaksi tulevaa eläkettä ja korotus säästynyttä eläkettä. Muutokset koskisivat myös maatalousyrittäjien ja yrittäjien eläkejärjestelmiä viittaussäännösten kautta.

Lakiehdotukset on tarkoitus saattaa voimaan siten, että muutoksia voitaisiin soveltaa vuoden 1986 alusta.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Työntekijäin eläkelain (395/61, jäljempänä TEL) vähimmäisehtojen mukainen peruseläketurva ei vielä tässä vaiheessa tuota lakia säädettäessä tavoitteeksi asetettua 60 prosentin omaa eläkettä eikä vastaavaa perhe-eläkettä. Muun muassa tämän tavoitetasoin saavuttamiseksi työnantaja voi täydentää työntekijöidensä eläketurvaa vapaaehtoisesti siitä, mihin laki hänet velvoittaa. TEL:n 11 §:n mukaan työnantajan järjestämät lisäetujärjestelyt voidaan sosiaali- ja terveysministeriön määräämillä ehdoilla rekisteröidä eläketurvakeskuksessa, jolloin niiden osalta noudatetaan soveltuvin osin TEL:n säännöksiä. Niitä koskee muun muassa TEL-indeksi ja eläkeoikeuden jatkuvuusperiaate eli työsuhteen päättyessä työntekijän siihen mennessä saavuttama eläkeoikeus säilyy ja eläke lankeaa maksettavaksi eläketapah-tuman yhteydessä. Rekisteröityjen lisäetujärjeste-

lyjen piiriin kuuluu nykyisin noin 2 prosenttia vakuutetuista.

Lisäetujärjestelyt sisältävät yksityiskohtissaan monia vaihtoehtoja. Yleisimmin TEL:n mukaista peruseläketurvaa on täydennetty lisäeläkkeellä siten, että täysi kokonaiseläke on 60 prosenttia eläkkeen perusteena olevasta palkasta. Vastaavasti myös perhe-eläkettä voidaan täydentää lisäeläkkeellä ja sen saamisen ehtoja voidaan laajentaa. TEL:n mukaisen perus- ja lisäeläkevakuuruk-sen vanhuuseläkeiäksi voidaan myös valita 65 vuoden ikää alempi eläkeikä.

Vastaavasti myös maatalousyrittäjien eläkelain (467/69, jäljempänä MYEL) 11 §:n ja yrittäjien eläkelain (468/69, jäljempänä YEL) 11 §:n mukaan yrittäjällä on mahdollisuus sosiaali- ja terveysministeriön määräämin ehdoin ja maksuin järjestää itselleen ja omaisilleen mainittujen lakien mukaista peruseläketurvaa parempi eläketurva. Kysymykseen tulevat samoin kuin TEL:n mukaan eläkeiän alentaminen ja eläke-edun määrällinen korottaminen. Sen sijaan lyhytaikai-

sisä työsuhhteissa olevien työntekijäin eläkelain (134/62) ja eräiden työsuhhteissa olevien taiteilijoiden ja toimittajien eläkelain (662/85) piiriin kuuluville työntekijöille ei tällaisia rekisteröityjä lisäetuja voida nykyisten säännösten mukaan järjestää.

Työntekijällä oli jo ennen joustavan eläkeikäjärjestelyn voimaantuloa mahdollisuus eläkeiän täytettyään lykätä vanhuuseläkkeelle siirtymistään, jolloin eläkettä korotettiin lykkäysajalta säästynyttä eläkettä vastaavasti soveltaen vakuutusmatemaattisia periaatteita sosiaali- ja terveysministeriön antamien määräysten mukaisesti. Joustavaa eläkeikäjärjestelyä koskevien lainmuutosten (666—673/85) yhteydessä TEL:n 5 §:ään sisällytettiin tarkat säännökset eläkkeeseen tulevan lykkäyskorotuksen ja siitä tehtävän varhennusvähennyksen laskemisesta. Samalla lähdettiin siitä, ettei asiasta enää tarvitsisi erikseen antaa määräyksiä, joten tätä koskeva säännös poistettiin.

Nyt voimassa olevat eläkkeen lykkäyskorotusta ja varhennusvähennystä koskevat TEL:n 5 §:n säännökset eivät kuitenkaan sellaisenaan ole sovellettavissa tapauksiin, joissa työntekijän viimeisen työsuhteen ehtoihin liittyy joko alennettu eläkeikä tai määrällinen lisäetu taikka molemmat. Työntekijän lykätessä vanhuuseläkkeelle siirtymistään täytettyään vakuutus sopimuksessa sovitun alennetun eläkeiän, eläkettä ei nykyisten säännösten mukaan voida korottaa ajalta, joka kohdistuu aikaan ennen 65 vuoden iän täyttämistä. Määrällisen lisäedun lykkäyskorotuksen tai varhennusvähennyksen laskemiseen säännökset eivät tule sovellettaviksi sen vuoksi, että ne koskevat ainoastaan peruseläkettä.

Tämän johdosta TEL:n 11 §:ään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan sosiaali- ja terveysministeriö antaisi erikseen tarvittavat määräykset vanhuuseläkkeen laskemisesta niissä lisäetutapauksissa, joissa vanhuuseläke alkaa muusta ajankohdasta kuin 65 vuoden iän tai sovitun alennetun eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta. Vanhuuseläkkeen määrää muutettaisiin eläkkeen alkamisajasta riippuen laskemalla määrä vakuutusmatemaattisia periaat-

teita noudattaen. Tämä merkitsisi, että alennetun eläkeiän liittyessä työsuhteen ehtoihin eläkkeeseen tuleva lykkäyskorotus laskettaisiin vakuutusmatemaattisia kertoimia soveltaen siten, että korotus vastaisi lykkäysajalta säästynyttä eläkettä. Työntekijän täytettyä 65 vuotta lykkäyskorotus laskettaisiin sitä seuraavan kuukauden alusta TEL:n 5 §:n 3 momentin mukaisesti eli samalla tavoin kuin vähimmäisehtojen mukaisen eläkkeen lykkäyskorotus. Määrällisen lisäedun osalta korotus laskettaisiin vakuutusmatemaattisesti siten, ettei eläkkeen pääoma-arvo lykkäyksen johdosta muutu. Työntekijän siirtyessä varhennetulle vanhuuseläkkeelle varhennusvähennys määrällisen lisäedun osalta laskettaisiin vastaavasti siten, ettei eläkkeelle siirtymishetkeen mennessä ansaitun eläkkeen pääoma-arvo muutu. TEL:n 18 §:n muutos on tekninen.

Vastaavat muutokset ehdotetaan toteutettaviksi yrittäjäeläkejärjestelmien osalta MYEL:n 19 §:ään ja YEL:n 17 §:ään sisältyvien viittaussäännösten kautta.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Ehdotetuista muutoksista ei aiheudu lisäkustannuksia valtiolle. Rekisteröityjen lisätujen osalta eläkkeeseen tehtävä korotus tai vähennys määriteltäisiin siten, ettei eläkejärjestelmille aiheudu säästöä eikä lisäkustannuksia. Eläkkeeseen tuleva lykkäyskorotus vastaisi lykkäysajalta säästynyttä eläkettä ja vähennys ennen eläkeikää nostettuja eläke-eriä.

3. Voimaantulo

Muutokset ehdotetaan tulemaan voimaan hetken jälkeen, kun eduskunta on hyväksynyt lakiehdotukset. Tarkoituksena on, että muutoksia sovellettaisiin kuitenkin vuoden 1986 alusta.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

Laki

työntekijäin eläkelain 11 ja 18 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1986

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain (395/61) 11 §:n 3 momentti ja 18 §:n 1 momentti, sekä

lisätään 11 §:ään, sellaisena kuin se on osittain muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1982 annetulla lailla (1059/82), uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 ja muutettu 3 momentti siirtyvät 3 ja 4 momentiksi, seuraavasti:

11 §

Jos työnantaja on 1 momentin mukaisesti järjestänyt työntekijöilleen tämän lain vähimmäisehtoja paremman eläketurvan ja vanhuuseläke alkaa muusta ajankohdasta kuin eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, eläkkeen määrää muutetaan alkamisajasta riippuen laske-malla määrä vakuutusmatemaattisia periaatteita noudattaen siten kuin sosiaali- ja terveysministe-riö määrää.

Työnantajalla on oikeus pidättää työntekijänsä palkasta tältä 3 momentin mukaan perittävä vakuutusmaksu. Työnantaja on eläkelaitokselle vastuussa pidättämistään määristä.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1986

18 §

Jos työnantaja tai eläkelaitos antaa tämän lain mukaan tarvittavan, vakuutusmaksuun tai eläkeistä aiheutuvien kulujen jakamiseen vaikuttavan tiedon väärin tai kieltäytyy tietoja antamasta tai vilpillisesti pidättää väärin 11 §:n 4 momen-tissa tarkoitetun vakuutusmaksun, rangaistakoon sakolla, jollei teosta ole muussa laissa säädetty ankarampaa rangaistusta.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1986. Sitä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tam-mikuuta 1986 lukien.

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri Eeva Kuuskoski-Vikatmaa

Laki

Yrittäjien eläkelain 17 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1986

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun yrittäjien eläkelain 17 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (669/85), näin kuuluvaksi:

17 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 1, 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 e §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 7 a ja 7 c—10 §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa ja 4 momentissa sekä 13, 14, 16—21 a ja 22 §:ssä on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1986. Sitä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1986 lukien.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri Eeva Kuuskoski-Vikatmaa

Laki
maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1986

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n 1 momentti, sellaisena kuin se on 26 päivänä heinäkuuta 1985 annetussa laissa (668/85), näin kuuluvaksi:

19 §

Jollei tästä laista muuta seuraa, on soveltuvin osin lisäksi vastaavasti voimassa, mitä työntekijäin eläkelain 3 §:n 3 ja 4 momentissa, 4 ja 4 b—4 e §:ssä, 5 §:n 2—5 momentissa, 5 b, 7 a ja 7 c—9 a §:ssä, 11 §:n 1 ja 2 momentissa, 12 §:n 1 momentin 5 kohdassa sekä 13, 14, 16—21 a ja 22 §:ssä sekä lyhytaikaisissa työsuhteissa

olevien työntekijäin eläkelain 10 §:n 3 momentissa on säädetty.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1986. Sitä sovelletaan kuitenkin 1 päivästä tammikuuta 1986 lukien.

Helsingissä 13 päivänä kesäkuuta 1986

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Sosiaali- ja terveysministeri Eeva Kuuskoski-Vikatmaa

Sosiaali- ja terveysministeriön päätös työeläkkeen laskemisesta eräissä tapauksissa

Annettu Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 1986

Sosiaali- ja terveysministeriö on 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 11 §:n 2 momentin sekä 14 päivänä heinäkuuta 1969 annetun maatalousyrittäjien eläkelain 19 §:n 1 momentin ja samana päivänä annetun yrittäjien eläkelain 17 §:n 1 momentin nojalla, sellaisina kuin ne ovat 13 päivänä kesäkuuta 1986 annetuissa laeissa (459—461/86), päättänyt:

1 §

Jos viimeiseen työsuhteeseen liittyvien eläketurvan ehtojen mukaan eläkeikää on alennettu 65 vuoden iästä ja eläke alkaa myöhemmin kuin eläkeiän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, korotetaan viimeiseen työsuhteeseen liittyvää työntekijäin eläkelain 8 §:n mukaisesti yhteensovitettua peruseläkettä vakuutusmatemaattisesti seuraavan taulukon mukaisia kertoimia ja työntekijäin eläkelain 5 §:n 3 momenttia soveltaen siten kuin 2—3 §:ssä määrätään.

eläkeikä	kerroin	eläkeikä	kerroin
50 tai alempi	2.37	58	1.59
51	2.26	59	1.51
52	2.15	60	1.43
53	2.05	61	1.32
54	1.95	62	1.22
55	1.86	63	1.14
56	1.77	64	1.06
57	1.68	65	1.00

2 §

Eläkkeelle siirtymisen ikä määrätään kuukauden tarkkuudella ja tätä ikää vastaava kerroin lasketaan taulukosta sadasosan tarkkuudella suoraviivaista väliarvolaskumenettelyä käyttäen.

3 §

Eläkkeen alkaessa viimeistään 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, 1 §:n mukainen eläkkeen määrä lasketaan siten, että yhteensovitettu peruseläke sen suuruisena kuin se olisi, jos eläkkeenhakija olisi siirtynyt eläkkeelle heti eläkeiän täytettyään, kerrotaan eläkeikää vastaavalla taulukon kertoimella ja tulo jaetaan eläkkeelle siirtymisen ikää vastaavalla, 2 §:n mukaisesti lasketuilla kertoimella.

Eläkkeen alkaessa myöhemmin kuin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta, lasketaan ensin 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alusta alkavaa eläkettä vastaava 1 momentin mukainen eläkkeen määrä. Näin laskettua eläkettä korotetaan työntekijäin eläkelain 5 §:n 3 momentin mukaisesti jokaiselta kuukaudelta, jolla eläkkeen alkaminen on lykääntynyt 65 vuoden iän täyttämistä seuraavan kuukauden alkua myöhemmäksi.

4 §

Jos viimeiseen työsuhteeseen tai maatalousyrittäjä- tai yrittäjätoimintaan liittyvien eläketurvan ehtojen mukaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen määrää on korotettu vähimmäisehtojen mukaisesta tasosta ja vanhuuseläke alkaa myöhemmin kuin eläkeiän täyttämistä

tä seuraavan kuukauden alusta, muunnetaan vähimmäistason ylittävää ansaittua eläkettä vakuutusmatemaattisesti siten, että vanhuuseläkkeen pääoma-arvo säilyy. Pääoma-arvokertoimien tulee vastata vakuutetun ikää kuukauden tarkkuudella ja vakuutetun sukupuolta.

5 §

Jos viimeiseen työsuhteeseen tai maatalousyrittäjä- tai yrittäjätoimintaan liittyvien eläketurvan ehtojen mukaan vanhuus-, työkyvyttömyys- ja työttömyyseläkkeen määrää on korotettu vähimmäisehtojen mukaisesta tasosta ja vanhuuseläke myönnetään varhennettuna, muunnetaan vähimmäistason ylittävää eläkkeen alkamishetkeen mennessä ansaittua eläkettä vakuutusmatemaattisesti siten, että vanhuus- ja työkyvyttö-

myyseläkkeen yhteenlaskettu pääoma-arvo säilyy. Pääoma-arvokertoimien tulee vastata vakuutetun ikää kuukauden tarkkuudella ja vakuutetun sukupuolta.

6 §

Tämä päätös tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1986. Sitä sovelletaan kuitenkin vuoden 1986 alusta.

Jos eläkkeenhakija on täyttänyt eläkeiän ennen 1 päivää tammikuuta 1986 ja vanhuuseläke alkaa mainittuna päivänä tai sen jälkeen, lasketaan ennen 1 päivää tammikuuta 1986 olleen lykkäytymisajan perusteella eläkkeeseen tuleva korotus soveltaen sosiaali- ja terveysministeriön 10 päivänä syyskuuta 1979 antamaa päätöstä työeläkkeen laskemisesta eräissä tapauksissa (714/79).

Helsingissä 18 päivänä kesäkuuta 1986

Ministeri

Matti Puhakka

Nuorempi hallitussihteeri Katriina Alaviuhkola